

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quo tractatur de Ministro Sacramento Pœnitentiæ. Item de Sacramentis
Extrema Unctionis, & Ordinis

Bosco, Jean a

Lovanii, 1672

Concl. V. Singulæ unctiones cum formis sibi correspondentibus, statim
atque exhibitæ, causant distinctas gratias partiales.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73429)

communiter judicant Theologi, illam determinatam partem (intelligit manus) pertinere ad substantiam Sacramenti.

Et verò si partes unguendæ, ex vi institutionis divinæ sunt determinatæ, & inter illas partes manus, quomodo possunt loco illarum, aliæ à nobis substitui? Aut cur non potius substituenda illa pars, in qua post manus tactus vehementior est, quàm ea, quæ loco propinquior, cum hæc propinquitas sit veluti materialis, illa autem formalior?

116. Responsio Suzzii ad 1. arg.

Respondet Suarez suprâ ad primum argumentum, disparitatem esse inter hoc Sacramentum & Ordinem; quòd ille, qui caret manibus, non minus indigeat sine & fructu Extremæ Unctionis; at verò prorsus ineptus sit ad finem & officium Ordinis, & ideo debuit Extrema Unctio ita institui, ut ab ejus participatione non excluderetur, merito autem est incapax Ordinis; ibique, inquit, manus designatæ sunt ut omnino essentielles, non verò in præsentia.

Responsio ad 2. & 3.

Ex quo facillè respondet hic Auctor ad secundum & tertium argumentum; scilicet, manus non esse adæquatam subjectum unktionis, sed primum quasi, quod per se debet ungi, quantum fieri potest, quo tamen deficiente, ejus locum habet pars illi propinquior, quia de ea constat; incertum autem est, in qua parte post manus, tactus magis vigeat.

117. Ex his argumentis colligit Auctor, determinationem partium non esse, saltem immediate, ex institutione divina.

Verùm, meo iudicio; ex istis, & similibus argumentis, videtur satis colligi, illam determinationem partium non esse ex institutione divina, sed tantùm ex voluntate Ecclesiæ, ad eoque non esse de essentia seu substantia Sacramenti; & ideo Sacramentum valere, estò non ipsæ manus, sed pars propinquior, immo etiam remotior inungatur: quàmvis ex præcepto, & per consequens ad licitum, requiratur unctio propinquioris partis, ut patet ex Rit. Rom. statim citato, & communi praxi.

Vel, si velis illas unktiones in determinatis partibus esse essentielles, dicito; illam determinationem in individuo esse relictam voluntati Ecclesiæ, sicut disp. seq. dicitur de materia Ordinis, cujus determinatio in individuo est relicta potestati Ecclesiæ. Voluit itaque Christus, ut adhererentur quinque unktiones in determinatis partibus, interim determinationem illarum partium reliquit voluntati Ecclesiæ. Porro determinavit Ecclesia oculos, aures &c. vel in defectum earum, partem propinquiorem.

118. Debent hæc unktiones fieri modo hominibus accommodato.

Debet porro hæc unctio fieri modo hominibus accommodato, videlicet non in ipsa pupilla oculi, non in lingua, non in tympano auditus, non in carunculis; in quibus residet odoratus; sed sufficit id fieri in palpebris, labiis, auribus, naribus: ut de lingua, bene advertit Scotus suprâ dicens: Organum gustus est lingua, in qua non fit, propter abominationem tollendam, unctio, sed exterius super os.

Scotus.

Geminae unktiones non sunt

Ubi etiam citè dixit: Sicut geminantur organa,

na, ita geminantur unktiones, quod tamen non est de necessitate Sacramenti. Monet autem circa hoc Rit. Rom. suprâ: Dum oculos, aures & alia corporis membra, quæ paria sunt, Sacerdos ungit, caveat, ne altero ipsorum unguendo, Sacramenti formam prius absolvat, quàm ambo huiusmodi paria membra perunxerit.

de necessitate Sacramenti.

Sed cur hoc, si gemina unctio non est essentialis? Respondeo; quia licet non sit essentialis, quasi absque ea non valeat Sacramentum, equidem concurret ad effectum Sacramenti, dummodo præcedat absolutionem formæ, quia utraque determinatur seu significatur per ista verba: Per istam sanctam Unctionem &c.

Sicuti in Baptismo, est trina ablutio non sit essentialis, quasi sine ea non valeat Baptismus; equidem concurret ad effectum, si præcedat absolutionem formæ, aut saltem concomitetur. Et hinc in eodem Rit. Tit. de Sacramen. Baptismi præscribitur: Ut trina ablutione caput baptizandi perfundatur, vel immergatur in vadium crucis uno & eodem tempore quo verba præferuntur.

Præterea præfatum Rit. Tit. de Sacram. Extre. Unct. statuit, ut manus, quæ reliquis inferius interioribus ungi debent, Presbyteris exterioribus ungantur. Existimo quia manus sacerdotales interioribus unctæ fuerunt in susceptione Ordinis sacri.

119. Manus sãd sacerdotum exterioribus debent ungi, aliorum vero interioribus.

Denique, ut nihil omittam eorum, quæ spectant ad ritum unguendi, ex consuetudine servandus est ordo inter partes, ut prius oculi ungantur, postea aures &c. sed hic ordo non est essentialis, neque tam graviter præceptus, quin in necessitate liceat eum invertere, sicut & unum tantùm organum inungere.

Superest quæstio; an singulæ unktiones causent distinctas parciales gratias, an verò effectus suspendatur, donec & usque ultima unctio, cum forma sibi correspondente, fuerit completa. Nostra & Aliorum plurimorum sententia est

CONCLUSIO V.

Singulæ unktiones cum formis sibi correspondentibus, statim atque exhibitæ, causant distinctas gratias parciales.

Videtur esse sententia Scoti suprâ n. 2. ubi sic ait: Ad secundum dico, quod est unum Sacramentum unitate integritatis, sed non unitate indivisibilitatis; sicut effectus eius non est unus indivisibiliter, quia non remissio unius venialis; sed unius unitate plenaria remissionis omnium venialium, ut omnibus remissis, nihil remaneat retardans à perceptione Beatitudinis.

120. Hæc Cord. clar. videtur esse Scoti.

Ergo secundum Scotum, Sacramentum Extremæ Unctionis non est unum indivisibiliter ergo singulæ unktiones statim conferunt distinctas gratias & distinctas remissiones peccatorum

rum venialium; nam si effectus solum conferretur post omnes unctiones, jam Extrema Unctio non minus esset Sacramentum indivisibile, quam Baptismus, qui fit per trinam immersionem, & remittit plenarie omnia peccata venialia. Et tamen, secundum Omnes, Baptismus est unum Sacramentum, non tantum unitate integritatis; sed etiam unitate indivisibilitatis.

121.
Eamque docet Hiquæus, & probabilem vocat Suarez, citans Adu. & Med.

Hanc sententiam docet Hiquæus in suo Comment. ad locum Scoti mox allegatum n. 77. & probabilem vocat Suarez disp. 41. sect. 2. n. 7. citans n. 6. pro eadem Adrianum & Medinam. Probatur autem ab Hiquæo supra n. 78. quia ad singulas unctiones completur sensus substantialis formæ, & subjicitur materia. Utraque applicatur per modum signi sacramentalis infallibilis veritatis, & consistentis in usu; ad cuius proinde veritatem requiritur, ut effectus ejus detur in ultimo instanti completi sui esse, quando non supponitur obex: neque illa forma, aut unctio præmissa, dicit ordinem ad alias unctiones, aut eandem formam repetitam in significando; neque est repugnantia ex parte effectus, nempe gratiæ; ut est remissiva peccatorum venialium per se; quia non repugnat hæc dimitti seorsim & successivè, inter quæ non est connexio quantum ad remissionem, sicut inter mortalia; neque est repugnantia ex parte peccatorum mortalium, sive dicamus illa per se, aut per accidens remitti virtute hujus Sacramenti; quia tolluntur omnia per gratiam primæ unctionis directè vel indirectè ex incompatibilitate, quam habent cum effectu ejus; directè quidem illa, quæ per organum unctum committuntur; indirectè, quæ per alia organa, aut interius in ipsa mente consummantur. Non secus ac Quidam asserunt, peccata mortalia in casu remitti posse per Absolutionem, quæ cadit directè in venialia, ut si detur à simplici Sacerdote, quando alius minister nequit haberi, vel certè, quando tolluntur peccata reservata indirectè, per Absolutionem à non reservatis in casu particulari. Hactenus Hiquæus.

Probatio,

Brevitè & clariùs: singulæ unctiones habent suam materiam, formam & sufficientem significationem, quidni ergo singulis respondeat suus proportionatus effectus? Quippe Sacramenta novæ legis, & totalia, & partialia efficiunt, quæ significant.

122.
Confirmatio à simili in Eucharistia,

Pater in Sacramento Eucharistiæ; in quo singulæ species sunt distinctum parziale Sacramentum; quia habent distinctam materiam, formam & sufficientem significationem; & per consequens suum proportionatum effectum; species panis, Corpus Christi, species vini, Sanguinem Christi; & fortè distinctam conferunt gratiam suscipientibus, saltem possunt distinctam conferre.

& Ordine.

Idem cernitur in Sacramento Ordinis; nam quia in singulis Ordinibus est partialis materia, forma & significatio, ideo singuli Ordines ef-

fentialiter perficiuntur; & ita proprios habere effectus, qui sunt partiales respectu totius; sicut ipsi Ordines partialia tantum Sacramenta sunt. Ergo consimiliter in hoc Sacramento.

Et per consequens; sicut unum ponitur Sacramentum Ordinis, quod tamen in tot varios Ordines disperditur; & unum Sacramentum Eucharistiæ, quod tamen per distinctam consecrationem panis & vini in Corpus & Sanguinem Christi conficitur, ac discreitè etiam in una sola specie conservatur & ministratur; quod simili ratione, unum tantum sit Sacramentum Extremæ Unctionis, estò singulæ unctiones significant distinctas partiales gratias, eaque conferant?

Respondet Aversa hic sect. 5. Sacramentum Ordinis ita se habet, quòd singuli Ordines per se valeant, & singuli statim per se conferant effectum suum, characterem & gratiam, & possint ac soleant separari, & longo intervallo temporis unus post alium conferri; possitque ordinatus sistere si velit in quolibet inferiori Ordine: sed quia habent inter se certam connexionem & gradationem; ideo per modum consecrationis nominantur sub uno Ordinis Sacramento.

Eucharistia ita se habet, quòd per se valeat consecratio unius speciei, etiam si non adjungatur altera; & statim atque consecratur una species, adventit ibi Christus, non expectatà altera; & una sola species, quæ laicis communicantibus præbetur, statim quantum est de se, illis conferat effectum suum: sed tamen quia ex precepto divini & institutione Christi, debet continenter utraque species simul consecrari, & utraque constituit unum Sacrificium; & utraque confert distinctum effectum; ideo, inquam, dicitur & est unum Sacramentum.

At Extrema Unctio ita se habet, quòd non solum ex Christi præcepto & institutione debet continenter tota perfici per omnes partes debitas; sed etiam ad valorem ejus id requiritur, ita ut si notabilis mora intercedat in unctione singularum partium, non conficiatur Sacramentum; sicut & in universum dicebamus, quando moraliter disjungitur applicatio materiæ, & prolatio formæ in aliquo Sacramento. Quæ autem mora & interruptio esset notabilis, & contra substantiam Sacramenti, prudenti judicio discernendum est. Ubi Nugens q. 35. a. 6. notat, quòd si esset distantia quartæ partis unius horæ inter unam & aliam unctionem, nullum esset Sacramentum.

Item; vel confertur effectus gratiæ virtutis hujus Sacramenti statim in prima unctione aliquæ partis, si ad substantiam Sacramenti sufficit unctio in quacumque parte, & postea in aliis unctionibus aliarum partium non conferatur alia gratia, nisi quando interim augetur & perficitur dispositio suscipientis. Vel non conferatur effectus, nisi & donec perficiantur omnes unctiones.

tionem, nempe omnium quinque sensuum, si omnes sunt de ejus substantia & valore. Hucusque Aversa.

125. Unde ibidem docet hic Auctor cum communi sententia; hoc Sacramentum esse unum unitate indivisionis, ita scilicet, ut ejus practica significatio, sive virtus collativa sui effectus, non intelligatur nisi tota simul, quando perficitur ultima unctio, & tunc indivisim conferat totum suum effectum, loquendo de gratia sanctificante; sicuti in Baptismo, dum confertur per trinam unctionem, non confertur effectus ejus, nisi in tertia unctione, absque divisione & partitione in prima & secunda. Proinde sicut magis expedit dicere, primam unctionem esse partem Sacramenti, quam esse Sacramentum, ita praestabit dicere, primam unctionem esse partem Sacramenti, quam Sacramentum.

Ex quo concludit praedictus Auctor, quod si moreretur infirmus, antequam perficeretur dictae quinque unctiones, vel si deficeret minister, revera ille non suscepisset Sacramentum, nullumque ejus recepisset effectum. Nec, inquit, intentione ministri aliter fieri potest; quia etsi minister intenderet perficere Sacramentum in prima aut alia intermedia unctione, non per hoc perficeret, usque dum omnes completeret. Ideoque si inter ungendum dubitet minister, si forte infirmus obierit, debet sub conditione persequi unctiones, quae deerant, ut notatur in Rit. Rom. ad hoc nempe, ut forte perficiat Sacramentum.

126. Nec ullum inconveniens est, quod in prima unctione profertur jam tota forma, spectans ad illum sensum, nec tamen tunc statim fortiatu suum effectum. Nam ad hoc juvat, modum formae esse deprecativum; quia sic non significat, nec ad sui veritatem requirit praesentaneum effectum. Sed potius, quia non nominat nisi unum sensum, consequenter expectat donec nominentur alii, ad hoc ut simul & indivisim omnia verba simul conferant totum effectum adversus omnia peccata. Quae tamen omnia accipienda adhuc sunt, absque praedictis probabilitatis aliarum sententiarum, juxta praedicta circa substantiam hujus Sacramenti. Hucusque Aversa. Quae latius retuli, quia optimè explicant communem sententiam.

127. Eius fundamentum assignat Suarez disp. 41. sect. 2. n. 7. Quia nihil asserendum est in his gravissimis rebus, quae ex institutione pendunt, praeter communem legem Sacramentorum, nisi ubi sufficienti fundamento ex Ecclesiae Traditione, aut principiis ab ea traditis confiterit. Communis autem lex Sacramentorum, quae consistunt in usu, est; ut unicam gratiam conferant in eo puncto & momento, quo Sacramentum completur: ergo hoc idem sentiendum est de Extrema Unctione, cum nulla ratio satis aliud persuadeat, nec auctoritate fundari possit. Nam est valde singulare & extraordinarium, quod Ex-

trema Unctio priusquam essentialiter consummata sit, gratiam tribuat, & quod conferat quinque gratiam sanctificantem, & prius tollat unum peccatum, quam aliud, vel conferat auxilium ad vincendas reliquias peccatorum quorundam, & non omnium: non sunt ergo haec tam facile credenda & asserenda. Ita Suarez.

127. Respondeo; nos haec non tam facile credimus & asserimus, sed propter rationem, supra ex Hi quae allegatam, quae non habet locum in aliis Sacramentis, praeter Eucharistiam & Ordinem. Etsi enim Baptismus trinam unctionem conferatur, tamen sub unica forma, quae si absolvetur cum prima unctione, duae sequentes nullum omnino haberent effectum sacramentalem, sed essent pura ceremonia, ut suo loco ostendimus: ita quod in potestate ministri sit valide conferre Sacramentum Baptismi cum unica unctione; jam autem secundum Adversarios non est in potestate ministri conferre Sacramentum Extremae Unctionis cum unica unctione, sed essentialiter requiruntur quinque: ergo male comparant quinque unctiones in hoc Sacramento, cum tribus unctionibus in Sacramento Baptismi.

Melius porro nos comparamus cum diversis consecrationibus, panis videlicet & vini, & diversis Ordinationibus; nam sicut illae consecrationes sunt sacramenta essentialiter distincta, quia constant distincta materia & forma, & consimiliter haec Ordinationes; ita etiam quinque unctiones in hoc Sacramento erunt sacramenta essentialiter distincta, quia constant distincta materia & forma: quidni ergo habeant distinctos effectus, sicuti habent Consecrationes & Ordinationes?

An forte, quia forma Unctionis est deprecativa, forma autem Consecrationis indicativa, & Ordinationis imperativa? Sed nunquid etiam forma ultimae Unctionis est deprecativa? Et tamen ad veritatem ejus requiritur, ut statim conferatur effectus. Omitto; quod etiam in hoc Sacramento valeat forma indicativa, ut dicam Sect. seq.

Itaque formam esse deprecativam, indicativam aut imperativam, nihil facit ad ejus veritatem, quam habet ex institutione Christi; ista enim fundatur in assensu Dei, quae ponit effectum formae infallibiliter, completo sensu formae: completur autem sensus formae, quando haec, supposita unctione debita, profertur sacramentaliter, ut fit in proposito. Veluti etiam fit in Baptismo, quando, supposita debita ablutione, profertur forma sive indicativa, sive imperativa, sive deprecativa, ut patet ex dictis proprio loco.

Argumentum hoc haberet aliquem locum, si praeter illas quinque formas deprecativas, daretur alia forma indicativa completiva hujus Sacramenti; quia tunc dici posset, significationem sacramentalem primo fundari in illa forma; sed talis non datur, ut patet. Neque forma illa depre-

127. Responso,

Comparatio hujus Sacramenti cum Eucharistia & Ordine.

128.

In quo fundatur veritas formae sacramentalis.

deprecativæ component aliquid per modum unius orationis completæ, cum singulæ habeant perfectam & distinctam significationem, scilicet remissionem peccatorum commissorum per hunc vel illum sensum.

129. Valet hic
arg. ab Eu-
char ad Ext.
unctionem.

Fateor; omnes simul significant plenam & perfectam remissionem peccatorum, & ad illam significandam & causandam hoc Sacramentum institutum fuit, sed quid tum? Nunquid etiam Eucharistia instituta fuit ad significandum plenum & perfectum convivium? Et tamen singulæ species sunt essentialiter Sacramentum, & nemo negat hanc formam: *Hoc est Corpus meum*, habere diversam significationem & effectum ab illa: *Hic est Sanguis meus*. Immo probabile est, utramque speciem conferre majorem gratiam, quàm singulæ seorsim.

Item ab
Ordine.

Et verò diversi Ordines nonne instituti sunt tamquam gradus quidam, per quos tenditur ad Sacerdotium? Et tamen singuli sunt Sacramentum essentialiter, & conferunt distinctam gratiam sacramentalem. Ergo tametsi quinque unctiones in hoc Sacramento institutæ sint tamquam gradus quidam, per quos tenditur ad perfectam & plenam remissionem omnium peccatorum; hoc tamen non obstat, quin singulæ unctiones possint esse essentialiter Sacramentum, & conferre distinctam gratiam sanctificantem, & remissionem aliquorum peccatorum venialium, cum, sicut dictum est, remissio venialium sit divisibilis.

130. An idem
peccatum
veniale
committatur
per plu-
res sensus?
Negat Hi-
guerus.

Nec dixeris; idem veniale aliquando committitur per plures sensus: ergo nequit remitti nisi per unctionem omnium sensuum.

Hæc, inquam, argumentatio non valet; nam in primis negari potest Antecedens, & negatur ab Hiquæo supra n. 90. quia, inquit, non est idem veniale, sed diversa; tot enim sunt appetitus interiores sensitivi, quot sunt sensus; & consequenter tot sunt etiam delectationes inordinatæ in voluntate, quot sunt in appetitu. Licet namque idem sit objectum, secundum diversas tamen rationes delectabilis, secundum inclinationem particularem hujus vel illius sensus, movet appetitum correspondentem, ex qua motione sequitur diversa delectatio in voluntate, sicut etiam in appetitu; diversus etiam consensus, ut applicat hunc vel illum sensum ad perceptionem objecti, ob delectationem consequentem ex tali perceptione, & diversam. Non erit ergo idem peccatum veniale, sed diversa numero, etiam per diversos actus voluntatis, applicantis diversè sensus ad idem objectum, sub diversis rationibus delectabile; quod si objectum afficiat tantum unum sensum; ita ut voluntas utatur aliis potentis in ordine ad illam delectationem, tunc peccatum erit unicum, & deletur per unctionem illius sensus, in quo principaliter committitur. Hæc ille.

131.

Atque ut idem peccatum veniale aliquando committeretur per plures sensus, quid tum? So-

lùm indè sequitur, quod remitti deberet per unctionem plurium sensuum; hoc autem nullum est inconveniens, sicuti nullum est inconveniens, quod peccatum veniale commissum per unum sensum, remitti debeat per unctionem unius sensus. Igitur possibilitas ostensa est. Quid autem factum fuerit, optimè novit, qui fecit.

Profectò talis institutio magis, ut videtur, congruit fini & ritui hujus Sacramenti; ritui quidem, quoniam in hoc Sacramento multiplicatur materia & forma; fini autem, quippe tunc, si ante ultimam unctionem infirmus moreretur (quod sæpius contingere potest) equidem haberet gratiam; & per consequens remissionem omnium peccatorum mortalium, & aliquorum venialium. Præterea minister sine peccato poterit absolute ministrare hoc Sacramentum, estò probabiliter judicet infirmum moriturum ante ultimam unctionem, quod aliàs fieri non posset, nisi sub conditione.

Sed ad ultimum responderi posset; parum referre, quod conferatur sub conditione, dummodo reverà valeat, si infirmus non moritur ante ultimam unctionem.

Ad primum respondetur; in necessitate illam esse unctionem ultimam completivam Sacramenti, & collatiivam gratiæ, quæ à parte rei, & ex intentione ministri est talis. Quod probatur exemplo Confessionis; quia licet per se loquendo materia essentialis Sacramenti Pœnitentiæ sit omnium peccatorum Confessio, in necessitate tamen sufficit Confessio unius peccati, & hæc Confessio dicitur tunc formaliter integra; ergo in hoc etiam Sacramento dici potest, per se loquendo integram esse essentialiam materiam esse quinque unctiones, tamen in necessitate unam vel duas materiam formaliter integram & sufficientem; ergo si alioquin minister intendat in illis esse Sacramentum, reverà perficit, & confert effectum. Atque hæc sententia, inquit Suarez disp. 4. l. 1. n. 3. Aliquibus non displicet; quia est pia & favorabilis, & non videtur habere aliquod incommodum.

Sed si illa pia & favorabilis, non minus pia & favorabilis nostra sententia; & minùs videtur habere incommodi, & à pluribus docetur. Est potius amplectenda, vel certè dicendum cum Abverfariis, nullum esse inconveniens, quod tali casu infirmus non possit suscipere hoc Sacramentum defectu materiæ proximæ, prout in pluribus aliis casibus potest contingere, vel defectu ministri, vel defectu materiæ remotæ.

Quantum ad exemplum Confessionis, ait Suarez supra n. 5. in primis in hoc deficit, quod licet ex parte materiæ videatur deesse in Confessione materialis integritas, tamen forma integra profectò ferri debet, & in ea est principalis significatio virtus Sacramenti; hic autem sicuti deficit pars materiæ, ita & pars formæ; in nullo autem Sacramento dabitur exemplum, in quo forma inchoata in necessitate sufficiat, quæ per se sufficiens non esset.

Deficit 21

Deinde est longè diversa ratio; quia ibi materia est actus pœnitentis, cujus integritas & perfectio maximè pendet ex ejus potestate & voluntate; idèdque meriti illa existimata est Confessio integra, in qua pœnitens facit quod potest: hic autem materia est actus ministri, qui ex sola Christi institutione solet habere determinationem, independentèr à potestate vel capacitate alterius, ut in cæteris Sacramentis, habentibus similem materiam, constat.

134. Deficit tertio.

Tertiò (quod caput est) ibi habemus Ecclesiasticam Traditionem, & Declarationem; hic verò nihil horum habemus.

Deficit quarto.

Tandem, illud Sacramentum est maximè necessarium, & ideo oportuit necessitatibus hominum illo modo subvenire; hoc autem utilitatis est potiùs, quàm necessitatis, & ideo etiam ratio pietatis hic cessat. Quia non interveniente necessitate ex parte hominis, magis expedit essentialè materiam Sacramenti esse omnino definitam in re ipsa, & non variari propter varios eventus & pericula humanæ vitæ, alioquin multa alia absurda sequi facillè possent. Ita Suarez.

135. Obiectio.

Sed contra facit; quòd hic eventus non sit tam rarus, eò quòd non soleant homines inungi nisi in extremis, & sæpiùs contingat infirmum morti proximiorè esse, quàm medicus vel alii existimant. Deinde, fieri potest, ut hoc Sacramentum sit omnino necessarium ad salutem, v. g. si infirmus est solùm attritus, & nequit aliter confiteri, quàm per vitam Christianè actam; quàmvis enim tunc possit & debeat absolvi, tamen adhuc incertum est, an absolutio valeat; & magis certum, quòd per Extremam Unctionem possit salvari.

136. Auctor perfit in Concl. cum Villalobos.

Utrumque ergo sit de hac sententià, quæ docet, quinque unctiones esse essentialè necessitate, unam tamen valere in necessitate, si minister voluerit; persisto ego in Conclusione, & dico cum Villalobos tom. 1. tract. 10. diff. 1. n. 4. singulas unctiones, etiam extra necessitate, esse Sacramentum essentialiter perfectum, sed integraliter imperfectum, adeòdque hoc Sacramentum esse unum unitate integritatis, sed non unitate indivisibilitatis, exemplo Eucharistiæ, non quòd sit eadem planè ratio, sed quia similis.

In quo consistit similitudo inter Eucharistiæ & hoc Sacramentum.

Hæc autem similitudo in eo consistit; quòd sicuti consecratio utriusque speciei debet ex præcepto & institutione divina moraliter eodem tempore fieri, tametsi singulæ habeant distinctum effectum; ita etiam quinque unctiones debeant ex præcepto ac institutione divina moraliter simul fieri, tametsi conferant distinctas gratias.

Deinde, veluti consecratio utriusque speciei instituta est, ad significandum integrum & perfectum convivium; sic itidem quinque unctiones institutæ sunt, ad significandam integram & perfectam remissionem peccatorum.

Denique; ceu Eucharistia integraliter perficitur duplici materiâ & formâ; ita quoque Extrema Unctio integraliter perficitur quintuplici quodammodo materiâ & formâ.

137. Obiectio.

Si inferas: ergo sicuti valet consecratio secundæ speciei, tametsi fieret unâ, vel duabus horis post consecrationem primæ speciei; pari quoque ratione valebit secunda unctio, estò fieret unâ vel duabus horis post primam.

Responderi posset I. Conc. totum; neque ideo talis infirmus lapsus susciperet hoc Sacramentum, scilicet integraliter completum, per quod reciperet remissionem omnium peccatorum, ut nemo non vider. Sed quia hoc est contra communem præxiùm, & hæcenus à nullo, quòd sciam, assertum, hinc

Solvitur.

Respondeo II. Neg. Conseq. potest namque ex institutione divina requiri major connexio inter illas unctiones, non solùm ad licitum, sed etiam ad validum Sacramentum; veluti in uno Sacramento requiritur major connexio inter materiam & formam, quàm in alio Sacramento, ut patet ex dictis proprio loco. Et ratio aliqua disparitatis est; quòd aliàs talis infirmus, qui sic interpolatim ungeretur, moraliter loquendo censeri posset sæpiùs accipere hoc Sacramentum in eadem infirmitate; hoc autem non solùm est illicitum, sed etiam invalidum; ut dicitur Sect. 3. quod non habet locum in consecratione utriusque speciei; & ideo dixi, non esse omnimodam paritatem inter hæc Sacramenta, sed solùm aliquam similitudinem. Igitur Extrema Unctio hæc solâ ratione est unum Sacramentum; quia singulæ ejus partes integrant unum totale Sacramentum complete remissionis venialium, disponens hominem ad exitum.

Secunda solutio.

138. Repliaz.

Si inferas: ergo unctiones in lumbis & pedibus, quæ non ubique adhibentur, ut diximus Concl. præc. erunt etiam Sacramentales, & per consequens conferent distinctum gradum gratiæ sanctificantis, & distinctam remissionem peccatorum venialium.

Solvitur.

Respondeo Conc. totum; dummodo non omnia peccata venialia per priores unctiones fuerint remissa, quòd fieri potest, si primo loco adhibeantur; neque enim ordo partium seu unctionum, qui regulariter observatur, est essentialis, ut communiter docetur. Sin autem omnia sint remissa, quid mirum si per illas unctiones nulla remittantur, interim adhuc poterunt causare distinctas gratias sanctificantes. Ex hoc autem, quòd non ubique adhibeantur, solùm sequitur, quòd non sit materia libera, id est, Christum instruisse seu voluisse, ut quàmvis ex rationabili causa possent omitti, si tamen adhiberentur, forent efficaces, sicut cæteræ.

139. Instructio.

Sed contra: in aliis Sacramentis non ita fit. Respondeo; in Eucharistia & Ordine sic fieri; immo etiam quodammodo in Pœnitentiâ, cuius Extrema Unctio est consummativa. Nam

139. Instructio. de sumptibus et aliis Sacramentis, et aliis.

H h h Con-

Confessio peccati venialis est materia libera, id est, potest omitti, si tamen adhibeatur, tam efficax est in suo genere, quàm Confessio mortalium. In alijs Sacramentis disparitas est; quòd forma non habeat perfectum & completum sensum, nisi cum applicatione perfectæ & completæ materiæ; hic verò plures quodammodo

materiæ & formæ applicantur, uti in Eucharistia & Ordine.

Et hæcenus quidem de prima parte hujus Sacramenti, nimirum de materia remota & proxima. Sequitur pars altera & principalior, scilicet Forma, quam explico Sectione sequenti; uti etiam Effectum.

SECTIO SECUNDA

De Forma & Effectu Extremae Unctionis.

1.
Forma hujus
Sacramenti ex
Concil.
Flor. & Tri-
dent.

Allubescit hanc Sectionem incipere à verbis Concil. Florent. in Decreto Eugenii: *Forma huius Sacramenti (Extremae Unctionis) est hæc: Per istam unctionem, & suam piissimam misericordiam indulgeat tibi Dominus, quidquid per visum &c. deliquisti. Et similiter in alijs membris. Itemque Concil. Trident. sess. 14. de hoc Sacrament. cap. 1. in fine: Formam deinde esse illa verba: Per istam unctionem &c.*

Item ex
Rit. Rom.

Ex quibus utique Concilii Rit. Rom. Tit. de Sacram. Extre. Unct. sic statuit: *Huius Sacramenti forma, quæ sancta Romana Ecclesia utitur, sollemnis illa precatio est, quam Sacerdos ad singulas unctiones adhibet, cum ait: Per istam sanctam unctionem & suam piissimam misericordiam indulgeat tibi Dominus, quidquid per visum, sive per auditum &c. deliquisti. Itaque quòd valeat & liceat hæc forma, nefas sit dubitare. Atque hinc erit*

CONCLUSIO I.

Forma ordinaria Extremae Unctionis est deprecativa. Prolata indicativè, quidni valeat?

2.
Probat
Concil.

Prima pars patet ex forma Ecclesiæ latine jam assignata. Item ex forma Græcorum sequentis tenoris: *Pater sancte animarum & corporum Medice, qui Filium tuum Unigenitum Dominum nostrum Iesum Christum omnem morbum curantem & ex morte nos liberantem misisti, sana quoque servum tuum N. à detinente illum corporis infirmitate, & vivifica illum per Christi tui gratiam.*

Quare potius
forma
hujus Sa-
cramenti sit
explicitè
deprecato-
ria, quàm

Cur autem potius forma hujus Sacramenti sit explicitè deprecatoria, quàm formæ aliorum Sacramentorum, ratio à priori, est voluntas instituentis, quæ colligitur ex Iacobo Apostolo Epistol. suæ cap. 5. v. 14. & 15. *Oremus*

super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini, & oratio fidei salvabit infirmum. Congruentius quòd suscipiens sit quasi extremè indigens, à proprijs viribus destitutus; qui jam incipit exire à foro Ecclesiæ, & ideo orationibus Sacerdotum adjuvatur, & Domino commendatur.

Et propterea etiam (inquit Hesselius in hoc Catechismo lib. 5. cap. 64.) plures sunt unctiones, & eadem preces sæpius repetuntur, cum nihil melius sit, quàm multis orationibus, Deo, misericordià indigentem infirmum proprijs jam viribus destitutum, & de foro Ecclesiæ exeuntem, commendare. Quare jam ab antiquo moris est, ut dum quis inungitur, omnium Sanctorum intercessio, Litaniarum recitatio imploretur. Hinc & amici & vicini ægrotantis adhibentur, ut plurimum compuncti in unum oratio sit efficacior. Solet etiam ægrotus inunctus aut inungendus populi precibus pro suggestu commendari: quin & Laurentius (nescio si alibi) per campanæ pulsam indicatur populo, quando quis, maxime celebris, Sacramentum Unctionis accepit. Hæc illo.

Aliam rationem congruentiæ assignat Doctor Angelicus in Suppl. q. 29. a. 8. in corpore: *Quia hoc Sacramentum non habet aliquam effectum, qui semper ex oratione ministri consequatur, omnibus, quæ sunt de essentia Sacramenti etiam præperactis, sicut character in Baptismo & Confirmatione, & Transsubstantiatio in Eucharistia, & remissio peccati in Pœnitentiâ existente Contritione, quæ est de essentia Sacramenti Pœnitentiæ, non autem de essentia huius Sacramenti. Sed de hac contritione versia infra latius.*

Impræsentiarum subscribo verba Scoti, quibus explicat formam hujus Sacramenti: *Quæ sequuntur: Verba debita & simul cum intentione debita profertente, pertinent ad formam huius Sacramenti, & simultatem eius cum materia & intentione ministri. Similiter & intentio expressa facta supra in materia de Baptismo. Forma autem hæc duplex ad 7. unctiones principales est. Per istam unctionem*